

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра селекції та насінництва ім. професора М. Д. Гончарова

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

БК 6 СЕЛЕКЦІЯ ОКРЕМИХ КУЛЬТУР ТА СОРТОЗНАВСТВО

(вибірковий)

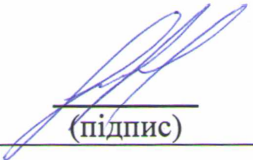
статус (обов'язковий / вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми: **Н1 "Агрономія"**

за спеціальності Н1 "Агрономія"

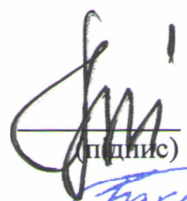
на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Розробник: Н. Сахар Микола САХОШКО, к.с-г.н., доцент кафедри селекції та
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ) (вчений ступінь та звання, посада)
насінництва ім. професора М. Д. Гончарова

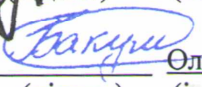
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <u>селекції та</u> <u>насінництва ім.</u> <u>професора М. Д.</u> <u>Гончарова</u> (назва кафедри)	протокол від 02 червня 2025 р. № 18	
	Завідувач кафедри (підпис)	<u>Іван СОБРЯН</u> (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис) Володимир ТРОЦЕНКО
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

(підпис) Ольга БАКУМЕНКО
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

(підпис) Андрій БУТЕНКО
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

(підпис) Ігор ВЕРЕЩАГІН.
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис) (Надія БАРАНІК)
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 09.07. 2025 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

	Назва ОК	Селекція окремих культур та сортознавство						
	Факультет/кафедра	Агротехнологій та природокористування / кафедра селекції та насінництва ім. професора М. Д. Гончарова						
	Статус ОК	Вибірковий						
	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОП Н1 "Агрономія"						
	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	ОК 7. Інноваційні підходи до управління сортовими ресурсами						
	Рівень НРК	7						
	Семестр та тривалість вивчення	2 семестр, 15 тижнів, ЗАГР – 9 семестр, 18 тижнів						
	Кількість кредитів ЄКТС	5,0 кредитів ЄКТС						
	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)					Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні /семінарські		Лабораторні		
		денна	заочна	денна	заочна		денна	заочна
	II семестр	30		44	0	-	76	0
	Мова навчання	українська						
	Викладач/Координатор освітнього компонента	Сахошко Миколай Миколайович						
11.1	Контактна інформація	Сахошко М.М, доцент кафедри селекції та насінництва ім. професора М. Д. Гончарова, кабінет 4 корпусу кафедри селекції та насінництва ел. адреса: ihor_vereschahin1986@ukr.net Профайл викладача - https://agro.snau.edu.ua/kafedri/kafedra-selekci%d1%97-i-nasinntictva-im-m-d-goncharova/sklad-kafedri/vereshhagin-igor-volodimirovich/ Консультації: очна - щопонеділка 14-30-15-30; онлайн через Zoom, Viber - щовівторка з 16-00 до 17-00						
	Загальний опис освітнього компонента	Селекція окремих культур та сортознавство вивчає поширення, систематику, походження, вихідний матеріал, методи селекції, сучасні сорти та їх сортові ознаки і властивості.						
	Мета освітнього компонента	Підготовка фахівців, які володіють знаннями щодо сортового різноманіття основних польових культур та овочевих рослин, особливостей їхнього використання в сільськогосподарському виробництві.						
	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими	1. Освітній компонент базується на вивченні таких дисциплін як: Селекція та насінництво польових						

	освітніми компонентами ОП	культур, Сортознавство 2. Освітній компонент є основою для Спеціальна селекція сільськогосподарських культур
	Політика академічної доброчесності	Академічна доброчесність у СНАУ регулюється низкою нормативних документів, які розміщені на офіційному сайті ЗВО https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/. Ці документи визначають академічну доброчесність та містить вказівки щодо процедури, якої слід дотримуватися, коли учасник освітнього процесу порушив академічну доброчесність. Такі дії, як плагіат, видавання себе за іншу особу, шахрайство, фабрикація, фальсифікація, самоплагіат, обман, необ'єктивне оцінювання вважаються прямим порушенням академічної доброчесності та спричиняють суворі покарання: – повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); – повторне проходження навчального курсу; – попередження; – винесення догани; – відрахування з університету (ст. 48 Закону України «Про освіту»). Політика курсу Студенту рекомендовано не пропускати заняття, мати відповідний зовнішній вигляд, старанно виконувати завдання, активно брати участь у навчальному процесі. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час за попередньою домовленістю з викладачем. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем навчальної дисципліни. Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти повинні плановірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговоренні дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови: – не пропускати навчальні заняття, не запізнюватись; – активно брати участь у навчальному процесі; – своєчасно виконувати навчальні завдання; – осмислювати, аналізувати, розуміти навчальний матеріал; – не відволікатися на сторонні справи під час занять; – з повагою ставитись до думки інших здобувачів вищої освіти; – не користуватися гаджетами під час занять без дозволу викладача; – приділяти достатню увагу самостійній роботі; – для нарахування додаткових балів та підвищення рейтингу з дисципліни здобувачі вищої освіти можуть брати участь у наукових конференціях, підготувати наукову статтю тощо.

		Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає здатність здобувача вищої освіти засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань. Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення освітнього компонента за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового контролів. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів. Індивідуальні завдання, письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (15 % від загальної суми балів за конкретне заняття). Інклюзивність навчального процесу для осіб з особливими потребами застосовується з урахуванням їхніх можливостей та потреб (дистанційне навчання в системі Moodle тощо).
	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=805

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: після закінчення вивчення освітнього компонента (дисципліни) студент буде здатен:	Програмні результати навчання на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)			Як оцінюється РНД
	ПРН 1	ПРН 5	ПРН 8	
ДРН 1. Знати задачі і напрямки селекції польових культур в Україні, новітні методи селекції, вміти використовувати їх на практиці.	x	x		письмове опитування
ДРН 2. Вибирати напрямки селекційного процесу і їх генетично обґрунтувати; використовувати генетичні закономірності детермінації ознак при організації селекційної роботи з польовими культурами.	x	x		Письмове опитування, комп'ютерне тестування
ДРН 3. Визначити генотип і фенотип батьківських пар, вибраних для селекційного		x		Комп'ютерне тестування, виконання індивідуальних завдань, проблемних ситуацій

процесу на основі фенотипічних ознак та фізіолого-біохімічних аналізів.				
ДРН 4. Знати систему сортовипробування в Україні, порядок реєстрації нових сортів рослин, їх включення та виключення з Державного реєстру.			х	Комп'ютерне тестування, виконання індивідуальних завдань, проблемних ситуацій

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМОПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу		Самостійна робота	Рекомендована література
	Аудиторна робота			
	Лк	П.З.		
Тема 1. Введення в курс. Досягнення сучасної селекції рослин. Характеристика курсу Основи селекції екологічно пластичних сортів Задачі і перспективи розвитку селекції рослин в Україні Результати регіональної селекції рослин	2	2	9	1-6
Тема 2: Селекція і сортознавство озимих зернових культур. Пшениця Жито Тритикале	4	4	9	1-6
Тема 3: Селекція і сортознавство ярих зернових культур. Ячмінь Овес Кукурудза	4	4	9	1-6
Тема 4: Селекція і сортознавство круп'яних і зернових бобових культур. Гречка Просо Горох	4	4	9	1-6
Тема 5: Селекція і сортознавство технічних олійних і прядивних культур: Соняшник Ріпак Льон-довгунець Коноплі	4	4	9	1-6
Тема 6: Селекція і сортознавство технічних цукроносних і крохмаленосних культур: Буряк цукровий Картопля	4	4	9	1-6

Тема 7: Селекція і сортознавство кормових культур. Зернобобові кормові: люпин, боби Кормові трави Коренеплідні: буряк, морква	2	2	9	1-6
Тема 8: Селекція і сортознавство овочевих культур. Капустяні: капуста білокачанна, цвітна. Пасльонові: помідор, перець, баклажан Овочеві коренеплідні: морква, буряк Інші овочеві культури: цибуля, огірок, горох, квасоля	2	2	9	1-6
Тема 9: Селекція і сортознавство плодових, ягідних, декоративних та лікарських культур. Плодові Ягідні Виноград Декоративні та лікарські рослини	2	2	9	1-6
Тема 10: Державне сортовипробування с.-г. культур в Україні Загальні положення Організація і проведення випробувань сортів Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні	2	2	9	1-6
Всього	30	30	90 0	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент</u> <u>самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Знати задачі і напрямки селекції польових культур в Україні, новітні методи селекції, вміти використовувати їх на практиці.	- словесні (навчальна лекція, бесіда, розповідь, пояснення, навчальна дискусія); - наочні (демонстрація, ілюстрація, презентація); - практичні (вправа, дослід, практична робота); - за логікою викладу (індукція, дедукція); - за рівнем пізнавальної активності (пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі); - інтерактивних методів навчання (інтерактивні технології колективно-групового та кооперативного навчання: загальне коло, мікрофон,	15/2	Уважне читання конспектів і продумування проблемних питань лекцій, рішення завдань;	25/30
ДРН 2. Вибирати напрямки селекційного процесу і їх генетично обґрунтувати; використовувати генетичні закономірності детермінації ознак при організації селекційної роботи з польовими культурами.		15/2	- відвідування бібліотеки, робота з різноманітною літературою, ведення записів, конспектів; - обговорення навчального матеріалу з іншими студентами без участі викладача;	25/30
ДРН 3. Визначити генотип і фенотип батьківських пар, вибраних для селекційного процесу на основі фенотипічних ознак та фізіолого-біохімічних аналізів.		15/2	- підготовка доповідей, повідомлень, реферату, презентацій; - виконання індивідуального завдання;	25/30
ДРН 4. Знати систему сортовипробування в Україні, порядок реєстрації нових сортів рослин, їх включення та виключення з Державного реєстру.		15/4	використання ПК	15/40

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент</u> <u>самостійно</u>)	Кількість годин
	незавершені ідеї, мозковий штурм, case-метод, робота в малих групах, діалог, синтез думок, спільний проект, пошук інформації, коло ідей); - нетрадиційні методи навчання (викладач як модератор, ігрове проектування).			
Всього		60/10		90/130

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

При оцінюванні за освітнім компонентом використовується безперервне оцінювання – це поєднання сумативного та формативного оцінювання. Безперервне оцінювання застосовується з метою встановлення зворотного зв'язку зі студентами та сумативного оцінювання з фіксуванням оцінок. Обов'язковою умовою є, щоб метод оцінювання дозволяв перевірити, досягнуті чи ні встановлені результати навчання. Для цього і використовуються декілька методів одночасно.

5.1. Сумативне оцінювання

Сумативне оцінювання – підбиває підсумки навчальної діяльності студента у певний момент часу, зазвичай у кінці модулів (модуль 1, модуль 2), та іспит. Сумативне оцінювання можна описати, як оцінювання по закінченні курсу, яке дозволяє визначити рівень досягнень студента, що підсумовує певний етап навчання.

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Частка у загальній оцінці	Дата складання
1.	Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. (Модуль 1. Введення в курс. Селекція і сортознавство зернових і технічних культур) Теми 1-6.	35 балів / 35%	2 семестр, 6 тиждень
2.	Тест множинного вибору та індивідуальне завдання (Модуль 2. Селекція і сортознавство кормових, овочевих, плодових, ягідних, декоративних і лікарських культур. Державне сортовипробування.) Теми 7-10.	35 балів / 35%	2 семестр, 13 тиждень
3.	Письмовий екзаме́н (різновид – тестовий у поєднанні з розгорнутою відповіддю на індивідуальне завдання)	30 балів / 30%	2 семестр, екзаменаційна сесія

Форми проведення іспиту: письмова, усна (різновид – тестова та відповідь на індивідуальне завдання). Вибір форми іспиту пропонується викладачем навчальної дисципліни, схвалюється кафедрою та підтримується **методично-кординаційною радою ЗВО**, факультету, про що і зазначається у програмі навчальної дисципліни.

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i><18 балів</i>	<i>18 - 24 балів</i>	<i>25 - 29 балів</i>	<i>30 - 35 балів</i>
Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. (Модуль 1. Введення в курс. Селекція і сортознавство зернових і технічних культур) Теми 1-6.	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті не повністю, відсутній аналіз вивченого матеріалу	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, чітко інтерпретовано отримані результати, зроблені пропозиції щодо поліпшення та удосконалення конкретних питань, сформована своя думка та своє бачення певної проблеми, продемонстровано здатність до критичної оцінки різних джерел інформації, вдумливість, зроблені висновки щодо використання отриманих знань у професійній діяльності
Тест множинного вибору та індивідуальне завдання (Модуль 2. Селекція і сортознавство кормових, овочевих, плодових, ягідних, декоративних і лікарських культур. Державне сортопробування. Теми 7-10.	<i><18 балів</i>	<i>18 - 24 балів</i>	<i>25 - 29 балів</i>	<i>30 - 35 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті не повністю, відсутній аналіз вивченого матеріалу	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, чітко інтерпретовано отримані результати, зроблені пропозиції щодо поліпшення та удосконалення конкретних питань, сформована своя думка та своє бачення певної проблеми.
Підсумковий тест – екзамен	<i><10 балів</i>	<i>10 - 19 балів</i>	<i>20 - 27 балів</i>	<i>28 - 30 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті не повністю, відсутній аналіз вивченого матеріалу	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, чітко інтерпретовано отримані результати, зроблені пропозиції щодо поліпшення та удосконалення конкретних питань, сформована своя думка та своє бачення певної проблеми, продемонстровано здатність до критичної оцінки різних джерел інформації, вдумливість, зроблені висновки щодо використання отриманих знань у професійній діяльності

5.2. Формативне оцінювання

Формативне оцінювання (assessment) є джерелом інформації про успішність засвоєння результатів навчання як для викладачів, так і для самих здобувачів. Формативне оцінювання, як правило, проводиться в ході вивчення ОК. Результати виконання здобувачами оціночних завдань допомагають викладачу при прийнятті рішень щодо характеру подальшого навчання.

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Невеликі тести (до 5 хв.)	Щотижнево, наприкінці практичного заняття
2	Співпраця здобувачів у групі та здатність працювати зосереджено	Щотижнево, упродовж семестру
3	Захист практичних робіт	Щотижнево, упродовж семестру
4	Обговорення обраних шляхів розв'язання проблеми	Щотижнево, упродовж семестру
5	Усні презентації, самооцінювання та взаємооцінювання	2-12 тиждень
6	Спостереження за здобувачами у процесі виконання завдань	Щотижнево, упродовж семестру

36. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники, посібники

- 1 Кожушко. Н.С. Нові сортові ресурси картоплі : Навч. посіб. Суми: СНАУ. 2016. 56 с
2. Конспект лекцій з дисципліни «Селекція окремих культур та сортознавство (Ч. 1, Зернові культури)» Суми: СНАУ. 2017. 72 с.
3. Спеціальна селекція польових культур: Навч. посіб. / за ред. М.Я. Молоцького. Біла Церква. 2010. 368 с.
4. Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І., Власенко В.А. Селекція і насінництво сільськогосподарських культур: Підр. Київ: Вища школа. 2006. 463 с.
5. Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І. Селекція та насінництво польових культур: Практикум. Біла Церква. 2008. 192 с.
6. Чекалін М.М., Тищенко В.М., Баташова М.Е.. Селекція та генетика окремих культур: Навч. посіб. Полтава: ФОП Говоров С.В. 2008. 368 с.
6. Основи селекції польових культур на стійкість до шкідливих організмів: Навч. посіб. Харків: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва. 2012. 320 с.

6.1.2. Методичне забезпечення

1. Кожушко Н.С. Методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи з дисципліни «Селекція окремих культур та сортознавство».. Суми: СНАУ. 2018. 25 с.
2. Кожушко Н.С. Методичні вказівки щодо проведення практичних занять з дисципліни «Селекція окремих культур та сортознавство». Суми: СНАУ. 2018. 40 с.
3. Методика проведення експертизи сортів рослин групи декоративних на відмінність, однорідність і стабільність / За ред. Ткачик С. О. 2016. 1129 с

6.3.3. Інші джерела

1. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://minagro.gov.ua/uk/organic_ministry?nid=27051.
2. Насінництво та розсадництво України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.naukr.org.ua/>

3. Аграрний сектор України. Рослинництво. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://agroua.net/plant/>
4. Селекція і семеноводство сільськогосподарських культур [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://agrosbornik.ru/selekcija-i-semenovodstvo.html>
5. Статистичний щорічник України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ_u/htm.
6. Охорона прав на сорти рослин: Бюлетень [Електронний ресурс] // Український інститут експертизи сортів рослин. Режим доступу до ресурсу: http://minagro.gov.ua/uk/organic_ministry?nid=21367.
7. Статистичний щорічник Сумської області. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://sumy.ukrstat.gov.ua/shor_15.pdf.